യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 5✓
(ഉപശമപ്രകരണമ്)/സർഗം 20✓

പുണ്യ ഉവാച .

കഃഫ് പിതാ കിംഞ്ച് ച വാ മിത്രംങ്ങ്/ കാ മാതാ കേ ച ബാന്ധവാഃ .
സ്വബു+ദ്ധ്യ്യ/വാവ-ധൂയന്തേ വാത്യയാ ജന-പാംസവഃ .. 1

ബന്ധു-മിത്ര-സുത+സ്നേഹ+ദ്വേഷ-മോഹ-ദശാ-മയഃ .
സ്വസംഞ്ച്-ജ്ഞാമാത്ര-കേണൈവ+ പ്രപഞ്ചോ്ഽയംവ് വിതന്യതേ .. 2

ബ+ന്ധു+ത്വേ ഭാവിതോ ബന്ധുഃഫ് പരത്വേ ഭാവിതഃഫ് പരഃ .
വിഷാ-മൃത-ദശേ-വേഹ+ സ്ഥിതിർ/ഭാവ-നിബ+ന്ധനീ .. 3

ഏക+ത്വേ വിദ്യ-മാനസ്യ സർവഗ+സ്യ കിലാ+ത്മനഃ .
അയം ബന്ധുഃഫ് പര+ശ്ചായ/മി+ത്യസൗ കലനാ കുതഃ .. 4

രക്ത-മാംസാ+സ്ഥി/സംഘാ-താദ്-ദേഹാ-ദേവാ+സ്ഥി/പഞ്ജരാത് .
കോ്ഽഹം സ്യാമിതി ചി+ത്തേന+ സ്വയം പുത്ര വിചാരയ .. 5

ദൃഷ്ട്യാ തു പാര-മാർ/ഥിക്യാ ന ക+ശ്ചി+ത്ത്വംൻ ന വാ+സ്മ്യഹമ് .
മിഥ്യാ+ജ്ഞാന-മിദം പുണ്യഃഫ് പാവന+ശ്ചേതി വൽഗതി .. 6

കസ്തേ പിതാ ക+ശ്ച സുഹൃത്/കാ മാതാ ക+ശ്ച വാ പരഃ .
ഖ+സ്യാനന്ത-വിലാസസ്യ/ കിമ+സ്വംങ്ങ്/ കിംസ്വ-മുച്യതാമ് .. 7

അസി ചേ+ത്ത്വംൻ തദ+ന്യേഷു യാതേഷു ബഹു-ജന്മസു .
യേ ബന്ധവോ യേ വിഭവാഃഖ്/ കിംൻ താന-പി-ന ശോചസി .. 8

ബഭൂവുസ്തേ സുപുഷ്/പാസു+ സ്ഥലീഷു മൃഗ-യോനിഷു .
ബഹവോ ബന്ധവോ മാർഗാസ്/താൻകഥംൻ നാനുശോചസി .. 9

ബഭൂവുസ്തേ സപദ്/മാസു/ തടീ+ഷ്വമ്/ഭോജി-നീഷു തേ .
ഹംസസ്യ ബന്ധവോ ഹംസാസ്/താൻകഥംൻ നാനുശോചസി .. 10

ബഭൂവുസ്/ത്യേ്ഽല-മന്യത്ര ചിത്രാസു വനരാജിഷു .
ബഹവോ ബന്ധവോ വൃക്ഷാസ്/താൻകഥംൻ നാനുശോചസി .. 11

ബഭൂ-വുസ്തേ മഹോ+ഗ്രേഷു ശിഖ-രേഷു മഹീ-ഭൃതാമ് .
ബഹവോ ബാന്ധവാഃസ് സിംഹാസ്/താൻകഥംൻ നാനുശോചസി .. 12

ബഭൂ-വുസ്തേ+ സ്രവന്തീഷു സരഃസ്-സ്വമ്/ഭോജിനീഷു ച .
ബഹവോ ബന്ധവോ മഥ്-സ്യാസ്/താൻകഥംൻ നാനുശോചസി .. 13

ബഭൂവിഥ ദശാർ/ണേഷു കപിലോ വനവാനരഃ .
രാജപുത്രസ്/തുഷാരേഷു പു+ണ്ഡ്രേഷു വന-വായസഃ .. 14

ഹൈഹ-യേഷു ച മാതങ്/ഗസ്/ത്രിഗർ/തേഷു ച ഗർ/ദഭഃ .
ശാ+ല്വേഷു സരമാ-പുത്രഃഫ് പതത്രീ സരല+ദ്രുമേ .. 15

വി+ന്ധ്യാദ്രൗ പിപ്പലോ ഭൂത്വാ ഘുണോ ഭൂത്വാ മഹാവടേ .
മന്ദരേ കുക്കുടോ ഭൂത്വാ വിപ്രോ ജാതോ/സി കന്ദരേ .. 16

കോസലേഷു+ ദ്വിജോ ഭൂത്വാ ഭൂത്വാ വങ്ഗേഷു തിത്തിരിഃ .
അശ്വോ ഭൂത്വാ തുഷാ-രേഷു ജാത+സ്ത്വം ബ്രഹ്മണോ/+ധ്വരേ .. 17

യഃഖ് കീടസ്/താല-കന്ദാ+ന്തർ/മശകോ-യ ഉദുമ്/ബരേ .
യഃഫ് പ്രാഗ്/ബകോ വി+ന്ധ്യ-വനേ/ സ+ ത്വം പുത്ര മമാനുജഃ .. 18

ഹിമവത്/കന്ദരേ ഭൂർജ/തനു+ത്വഗ്-ഗ്ര+ന്ഥി-കോടരേ .
പിപീലികോ യഃഷ് ഷണ്മാസാൻഥ്.സോ/യംൻ-ത്വ/മനുജോ മമ .. 19

സ്ഥിതഃസ് സീമാന്ത-കു+ഗ്രാമ-ഗോമയേ യ+ശ്ച വൃ+ശ്ചികഃ . .
സാർധ-സംവത്സരം സാധോ സോ/യംൻ-ത്വ/മനുജോ മമ .. 20

പുലിന്ദീ+സ്തന-പീഠേഷു നിലീനംയ് യേന കാനനേ .
ഷട്പദേ-നേവ പദ്മേഷു സോ/യംൻ-ത്വ/മനുജോ മമ .. 21

ഏതാ+(സു-ആ)+ന്യാസു ബ+ഹ്വീഷു/ ജന-യോനിഷു പുത്രക .
ജാതോ/സി ജമ്ബൂ+ദ്വീപേ/സ്മിൻ/പുരാ ശത-സഹസ്രശഃ .. 22

ഇത്ഥംൻ തവാ+ത്മന+ശ്ചൈവ+ പ്രാക്തനംവ് വാസനാ+ക്രമമ് .
പശ്യാമി സൂക്ഷ്മയാ ബു+ദ്ധ്യാ സമ്യഗ്/ദർശന-ശുദ്ധയാ .. 23

മമാപി ബ+ഹ്വ്യാ ബഹുധാ യോനയോ മോഹ-മന്ഥരാഃ .
സമതീതാഃസ്/ സ്മരാ+മ്യദ്യ/ താ+ജ്ഞാ-നോദി-തയാ ദൃശാ .. 24

ത്രിഗർതേഷു ശുകോ ഭൂ+ത്വാ/ ഭേകോ ഭൂത്വാ സരിത്തടേ .
വനേഷു ലാവകോ ഭൂത്വാ ജാതോ/ഹ-മിഹ കാനനേ .. 25 .

ഭുക്ത്വാ പുലിന്ദതാംവ് വിന്ധ്യേ കൃത്വാ വങ്ഗേഷു വൃക്ഷതാമ് .
ഉഷ്ട്ര+ത്വ/മപി വി+ന്ധ്യാ+ദ്രൗ ജാതോ/ഹ-മിഹ കാനനേ .. 26

യ+ശ്ചാ/തകോ ഹിമ-ഗിരൗ/ യോ രാജാ പൗണ്ഡ്ര-മണ്ഡലേ .
വ്യാ+ഘ്രോ യഃസ് സ+ഹ്യ-കുഞ്ജേഷു സ ഏവാഹംൻ തവാഗ്രജഃ .. 27

യോ ഗൃ+ധ്രോ ദശവർഷാണി യോ+ ഗ്രാഹോ മാസ-പഞ്ചകമ് .
യഃസ് സമാനാം ശതം സിംഹഃസ് സ ഏവേഹ തവാ+ഗ്രജഃ .. 28

ആന്ധ്ര+ഗ്രാമ-ചകോ-രേണ തുഷാര-നൃപ-രാജിനാ .
ശ്രീശൈലാ-ചാര്യ-പുത്രേണ ദമ്/ഭവത്/കഥ്യതേ മയാ .. 29

സർവേ വിവിധ-സംസാരാ വിവിധാ-ചാര/ചേഷ്ടിതാഃ .
വിലാസാ ജന്മനോ+ ഭ്രാന്തേഃസ്/ സ്മ+ര്യന്തേ+ പ്രാ+ക്തനാ മയാ .. 30

ഏവം സ്ഥിതേ ജഗ+ജ്ജാതാ ബാ+ന്ധവാഃശ് ശതശോ ഗതാഃ .
പിതരോ മാതര+ശ്ചൈവ+ ഭ്രാതരഃസ് സുഹൃദസ്/തഥാ .. 31

കാംസ്താൻഥ്.സമനു-ശോചാവോ/ ന ശോചാ-വശ്ച കാനപി .
ബന്ധൂ-നിഹാതി-ശോചാവ ഈദൃ+ശ്യേവ ജഗദ്-ഗതിഃ .. 32

അനന്താഃഫ് പിതരോ യാന്തി യാ+(ന്തി-അ)ന+ന്താശ്ച മാതരഃ .
ഇഹ സംസാരിണാം പുംസാംവ് വനപാദപ-പർണവത് .. 33

കിം പ്രമാണ-മതഃഫ് പുത്ര ദുഃഖ+സ്യാത്ര സുഖസ്യ ച .
തസ്മാത്-സർവം പരി+ത്യ+ജ്യ തിഷ്ഠാവഃസ് സ്വച്ഛതാംങ് ഗതൗ .. 34

പ്രപഞ്ച-ഭാവനാംൻ ത്യക്ത്വാ മന+സ്യഹ/മിതി+ സ്ഥിതാമ് .
താംങ് ഗതിംങ് ഗച്ഛ ഭദ്രംൻ തേ യാംയ് യാന്തി ഗതി-കോവിദാഃ .. 35

ഇഹാജവംഞ്ജ് ജവീഭാവം പതനോത്-പതനാ+ത്മകമ് .
ന ച ശോചന്തി സുധിയ+/ശ്ചിരംവ് വൽഗന്തി കേവലമ് .. 36

ഭാവാ-ഭാവ-വിനിർമുക്തംഞ്ജ് ജരാമരണ-വർജിതമ് .
സം/സ്മ-രാത്മാന-മ+വ്യഗ്രോ മാ വിമൂഢ-മനാ ഭവ .. 37

ന തേ ദുഃഖംൻ ന തേ ജന്മ ന തേ മാതാ ന തേ പിതാ .
ആത്-മൈവാസി ന സദ്ബുദ്ധേ+ ത്വമ+ന്യഃഖ് കശ്ചിദേവ ഹി .. 38

അസ്യാം സംസാര-യാത്രായാംൻ നാനാ-ഭിനയ-ദായിനഃ .
അജ്ഞാ ഏവ നരാഃസ് സാധു/രസ-ഭാവ-സമന്വിതാഃ .. 39

മധ്യ+സ്ഥ/ദൃഷ്ടയഃസ് സ്വസ്ഥാ യഥാ+പ്രാപ്താർഥ-ദർശിനഃ .
തജ്-ജ്ഞാസ്തു+ പ്രേക്ഷകാ ഏവ സാ+ക്ഷിധർമേ+ വ്യവസ്ഥിതാഃ .. 40
കർതാരോ്ഽപി ന കർതാരോ യഥാ ദീപാ നിശാഗമേ .
ആലോക-കർമണാ-മേവംൻ തജ്-ജ്ഞാ ലോക+സ്ഥിതാ-വിഹ .. 41

പ്രതി-ബിമ്ബേ ന ദൃ+ശ്യന്തേ+ സ്വാത്മ-ബിമ്ബ/ഗതൈരപി .
യഥാ ദർപണ-രത്നാ+ദ്യാസ്/തഥാ കാര്യേ മഹാധിയഃ .. 42

സർവൈ/ഷണാ-മയ-കലങ്ക-വിവർ/ജിതേന+
സ്വസ്ഥാ+ത്മ-ഭാവ-കലിതേന ഹൃദബ്ജ/മധ്യേ .
പുത്രാത്മ-നാത്മനി മഹാ-മുനിനാ-മുനൈവ
സംത്യജ്യ സംഭ്രമ-മലം പരിതോഷ-മേഹി .. 43

ഇ+ത്യാർഷേ+ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേ-ഷൂപ-ശമ+പ്രകരണേ പാവന-ബോധോ നാമ
വിംശഃസ് സർഗഃ .. 20 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
25.10.2023